

СТАНОВИЩЕ

от д-р Тодорка Христова Кушева – доцент

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

в област на висше образование 8. Изкуство

професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство

докторска програма Музикознание и музикално изкуство

Автор: Мария Георгиева Калоферова

Тема: Инструменталната балада и нейното място в художествената система на романтичната естетика

Научен ръководител: проф. ди Пенчо Цветанов Стоянов

Авторката на дисертационния труд е в задочна форма на обучение към катедра „Музика“, ПУ „П. Хилендарски“, Педагогически факултет.

Представеният от Мария Калоферова комплект материали на хартиен носител е в съответствие с чл. 36(1) от Правилника за развитие на академичния състав на ПУ и включва необходимите документи.

Докторантката е приложила 6 броя студии, отговарящи на изискванията.

Мария Калоферова е родена в 1982 г. Завършила е АМТИИ в гр. Пловдив с професионална квалификация Магистър по пиано и магистратура към ПУ „П. Хилендарски“. Работи в Народна опера Пловдив като пианист-корепетитор. Художествено-творческата ѝ дейност е изпълнение на оперни транскрипции на музикални и режисьорски репетиции със солисти; камерни рецитали и участие в състава на оркестъра; ръководител на мизансцен и др.

Разработеният проблем в дисертационния труд е актуален, защото:

- а) не е разработван в музиковедската литература у нас;
- б) в чуждия печат има частични разработки, които не обхващат цялостно и изчерпателно проблема за романтичната балада.

Анализът на литературните източници е компетентен и професионален. Дисертантката познава и обсъжда основни източници, разкриващи естетиката на романтизма и по-конкретно на баладата като жанр.

Задълбоченият музиковедски анализ на клавирните балади е доказателство за детайлно познаване на изследвания проблем.

Използваните методи на изследване (сравнителен анализ, исторически, метод на системен теоретичен анализ, интонационен анализ) позволяват на дисертантката да постигне убеденост на основната цел и задачи.

В първа глава се разглежда много подробно проблема за романтизма в музиката, синтеза на изкуствата, основни естетически категории в романтизма и значението им за музикалната естетика. Подчертава се своеобразието, което носи романтизмът в музиката, а именно:

- издигане на мелодичното начало и връзката с фолклора, носител на национален колорит;
- обогатяване на хармонията – „взаимно проникване на мелодия и хармония“;
- тематично обновяване;
- поява на нови жанрове и др.

Втора глава е за произхода и развитието на жанра балада. Представява обстойно и задълбочено научно изследване. Проследява се пътя на баладата от фолклорно-поетични образци през най-старите професионални композиторски школи, до изкристализирането на романтичната балада с нейните многообразни емоционално-естетически образци.

Широкото приложение на народно-песенния принцип в баладата достига връх в творчеството на Ф. Шопен, Ф. Лист, Е. Григ, Й. Брамс.

Достойнство на разработката е проследената връзка на баладата с творчеството на българските композитори – първите балади на П. Стайнов „Тайната на Струма“, „Урвич“ и др., баладите на Ф. Кутев, Кр. Кюркчийски, Св. Обретенов, Т. Попов, Г. Димитров, М. Големинов, Д. Ненов и др.

В трета глава много точно и лаконично Мария Калоферова разкрива средствата, с които Ф. Шопен е постигнал невероятно въздействие на образите. Анализирани са главните теми и е проследено развитието им в разработката, промените им в репризата, драматичната двуктова кулминация на героико-драматичната кода със стремителните хроматични октави.

Много подробен като естетика и формообразуващи елементи е анализът на балада №2 от Ф. Лист в четвърта глава. Разкрита е естествената връзка със симфонизма му (симфоничните поеми) чрез образни асоциации и драматургични решения.

Дисертантката обръща внимание на нови за баладата композиционни елементи, като епизод в разработката.

Проследяването на по-нататъшните драматургични и интонационни решения е достойнство на разработката и доказателство за познаване в детайли клавирият партитура и изпълнителските естетико-художествени проблеми, които поставя.

Баладите на Й. Брамс (глава пета).

Анализът на баладите ор.10 №1, №2, №3, №4, ор.118 №3, №5 отново потвърждава многообразието от образи от песенната лирика (вгълбеност, съзерцателност, душевна чистота) до класическата архитектура в романтичното мислене на Брамс.

На баладата ор.24 от Ф. Лист също е направен конкретен анализ. По-различното във вариационната форма, която дава възможност за нови драматургични решения.

Представените публикации отразяват научните и приложни търсения на дисертантката. Това потвърждава значимостта на разработката и мястото ѝ в музикално-педагогическата и изпълнителска практика.

Авторефератът отговаря на изискванията, отразява основните резултати от изследването.

Изводите са формулирани правилно и изчерпателно. Подчертани са многообразието от идеи и образи и драматургични особености на баладата.

Дисертационният труд съдържа научни и научно-приложни резултати, представляващи оригинален принос: за първи път в нашата музиковедска литература се прави задълбочено изследване на баладата като жанр, историческото ѝ развитие и особености в клавирият музика на романтиците.

Така проведеното изследване отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в България и спецификата на ПФ на ПУ „П. Хилендарски“.

Докторантката притежава задълбочени теоретични знания и професионални умения по научна специалност музикознание и музикално изкуство.

Убедено давам положителна оценка на рецензираните материали и предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Мария Калоферова в област на образование 8. Изкуство; професионално направление 8.3. Музикално и танцово изкуство; докторска програма Музикознание и музикално изкуство.

Изготвил становището:

9.05.2017 г.

доц. д-р Годорка Кушева